

Valtuusto 03.12.2020 § 169

§ 169

Vuoden 2021 talousarvion ja taloussuunnitelman hyväksyminen

Valmistelijat / lisätiedot:
Ojavuo Pia

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus

Valtuusto

1

hyväksyy liitteenä olevan talousarviokirjan mukaisesti vuoden 2021 talousarvion ja taloussuunnitelman liitteineen,

2

hyväksyy liitteeltä ilmenevät päätösehdotukset valtuutettujen raha-asia-aloitteisiin ja toteaa aloitteet loppuun käsitellyiksi,

3

oikeuttaa kaupunginjohtajan korvaamaan talousarvioon merkityn peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahaston tuottojen 15 milj. euron käytön vastaavan suuruisella lainanotolla, jos lainanotto on edullisempaa kuin rahastojen käyttö,

4

oikeuttaa teknisen lautakunnan jatkamaan vuoden 2020 talousarviossa erikseen nimettyjen keskeneräisiksi jäävien kiinteiden rakenteiden ja laitteiden rakentamista tai rakennuttamista niille aiemmin osoitettujen kokonaismäärärahojen rajoissa,

5

oikeuttaa konsernihallinnon tekemään talousarvioon ja taloussuunnitelmaan valtuustokäsittelystä aiheutuvat sekä muut talousarvion oikeellisuutta, informatiivisuutta tai kieliasua parantavat muutokset ja tarkennukset, jotka eivät poikkea hyväksytyyn talousarvion ja taloussuunnitelman sisällöstä, eivätkä oleellisesti muuta tuloslaskelman tilikauden tulosta eikä rahoitusosaa,

6

perustaa Urheilupuiston taseyksikön.

Käsittely

Puheenjohtaja Mykkänen ehdotti valtuuston neuvottelutoimikunnan puheenjohtaja Gestrinin kannattamana, että asia käsitellään neuvottelutoimikunnassa sovitun käsittelyjärjestysehdotuksen mukaisesti, eli seuraavasti:

1. Kaupunginjohtajan katsaus

2. Kaupunginvaltuuston neuvottelutoimikunnan puheenjohtaja
3. Ryhmäpuheenvuorot ryhmien suuruusjärjestyksessä (Kok., Vihr., SDP, SFP, PerusS, KesK. Vas., ST, KD, Lib)
4. Yleiskeskustelu
5. Talousarviosta ja taloussuunnitelmasta päättäminen
6. Talousarvioon esitetyt toivomukset jätetään päätöksenteon osalta pöydälle valtuuston kokoukseen 7.12.2020.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko käsittelyjärjestysehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska käsittelyjärjestysehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Puheenjohtaja totesi seuraavan teknisen korjauksen: Neuvottelutuloksesta poistetaan lause: "Kaupungin itse järjestämiä nuorten kesäleiriä vähennetään".

Grönroos Juvosen ym. kannattamana teki seuraavan muutosehdotuksen:
6

s. 48

Espoon vieraskielisten määrä kasvaa. Vuonna 2018 tehdyn Helsingin seudun vieraskielisen väestön ennusteen mukaan vuoden 2022 lopussa 20,1 prosenttia espoolaisista eli 60 633 henkeä olisi vieraskielisiä. Seuraavan kymmenen vuoden aikana eli vuoden 2029 loppuun mennessä vieraskielisten määrä kasvaisi nykyisestä 33421 asukkaalla ja vieraskielisiä olisi 85 617 eli 25,7 prosenttia espoolaisista.

Lisätään loppuun lause: Espoo ryhtyy määrätietoisiin toimiin vieraskielisen väestön määrän kasvun hillitsemiseksi. Espoo ei tarjoa palveluja laittomasti maassa oleville, ei anna kuntapaikkoja kiintiöpakolaisille, ei tue maahanmuuttajien oman kielen ja kulttuurin harjoittamista ja edistää aktiivisesti huonosti integroituneiden maahanmuuttajien paluumuuttoa.

s. 61

Lisätään kohta:

Keskitetään maahanmuuttajien neuvontapalvelun toiminta antamaan tietoa paluumuuton mahdollisuuksista.

s. 62

Väestön kasvuvauhti vuonna 2020 on ennakkotietojen perusteella huomattavasti edellisvuotta hitaampaa, mutta väestöennusteen mukaan Espoon väestönkasvu jatkuu 2021–2030 vuosittain keskimäärin noin 4500 asukkaan lisäyksellä. Väestönkasvun myötä Espoon ikärakenteessa tapahtuu muutoksia. Vuonna 2019 sataa 15–64-vuotiasta kohti väestössä oli 51 lasta tai vanhusta. Vuonna 2030 sataa työikäistä kohden on 52 lasta tai vanhusta. Väestöllinen huoltosuhde heikkenee. Vuoden 2019 lopussa espoolaisista oli vieraskielisiä 18 prosenttia. Vuonna 2018 tehdyn Helsingin seudun vieraskielisen väestön ennusteen mukaan vuoden 2029 loppuun mennessä vieraskielisiä olisi 25,7 prosenttia espoolaisista. Heikkenevä huoltosuhde ja paljon palvelevia tarvitsevien väestöryhmien kasvu haastaa Espoon taloutta.

Lisätään loppuun lause: Espoo ryhtyy määrätietoisiin toimiin vieraskielisen väestön määrän kasvun hillitsemiseksi.

s. 103

Vieraskielisten osuudenkaupunkilaisista ennustetaan nousevan 30 prosenttiin ja alle eläkeikäisistä yli kolmasosaan 2035 mennessä. Vuonna

2021 käynnistetään uuden kaupungin kotouttamisohjelman valmistelu valtuustolle. Lakisääteisessä ohjelmassa linjataan valtuustokauden toimia maahanmuuttajien kotoutumisen suhteen ja se sovitetaan yhteen kaupungin uuden valtuustokauden strategian kanssa. Vuonna 2020 aloitettua maahanmuuttajien neuvonta- ja ohjauspalveluiden kehittämistä jatketaan.

Muutetaan muotoon:

Vieraskielisten osuudenkaupunkilaisista ennustetaan nousevan 30 prosenttiin ja alle eläkeikäisistä yli kolmasosaan 2035 mennessä. kaupunki ryhtyy määrätietoisiin toimiin vieraskielisen määrän kasvun hillitsemiseksi. Vuonna 2021 käynnistetään uuden kaupungin kotouttamisohjelman valmistelu valtuustolle. Lakisääteisessä ohjelmassa linjataan valtuustokauden toimia maahanmuuttajien kotoutumisen suhteen ja painopiste on huonosti integroituneiden maahanmuuttajien paluumuuton edistämisessä. Vuonna 2020 aloitettu maahanmuuttajien neuvonta- ja ohjauspalvelun toiminta keskitetään huonosti integroituneiden maahanmuuttajien paluumuuton edistämiseen.

s. 121

Sosiaali- ja terveystoimen tarina

Hyvät sosiaali- ja terveystoimen palvelut ovat osa kaupungin elinvoimaa. Espoolaisten palvelutarpeet kasvavat ja muuttuvat nopeasti kaupungin kasvaessa, väestön ikääntyessä ja vieraskielisten osuuden kasvaessa. Tuemme kaupunkikeskusten kestävä kehitystä ja jokaisen espoolaisen arjen sujumista.

Lisätään loppuun lause: Espoo ryhtyy määrätietoisiin toimiin vieraskielisen väestön määrän kasvun hillitsemiseksi.

s. 121

Asiakkaan palvelukokemus ja osallisuus: Palvelujen saatavuus on asiakkaan tarpeen mukainen ja sujuva sekä asiakasrakenteen monimuotoistumisen huomioiva. Käytössä on enenevässä määrin digitaalisia palvelukanavia. Asiakas otetaan mukaan oman palvelunsa suunnitteluun, toteuttamiseen ja kehittämiseen.

Lisätään loppuun lause: Maahanmuuttajien erityispalvelut sosiaalipuolella lopetetaan.

s. 127

Espro toimintamallista poistetaan kohta:

” 2) Vieraskielisen väestön palvelutarpeisiin vastaaminen”

s. 127

Ulkoista rahoitusta on tämän lisäksi haettu lastensuojelun, henkilökohtaisen budjetoinnin, asunnottomuuden ja työkyvyn parantamisen hankkeisiin. Näistä ei vielä ole päätöksiä. Sosiaali- ja terveystoimi on mukana työ- ja elinkeinoministeriön rahoittamassa ja konsernihallinnon hallinnoimassa hankkeessa, jonka tavoitteena on maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalveluiden kehittäminen

Muutetaan muotoon:

Ulkoista rahoitusta on tämän lisäksi haettu lastensuojelun, henkilökohtaisen budjetoinnin, asunnottomuuden ja työkyvyn parantamisen hankkeisiin. Näistä ei vielä ole päätöksiä. Sosiaali- ja terveystoimi on

mukana työ- ja elinkeinoministeriön rahoittamassa ja konsernihallinnon hallinnoimassa hankkeessa, jonka tavoitteena on maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalveluiden kehittäminen. Hankkeen painopiste muutetaan huonosti integroituneiden maahanmuuttajien paluumuuton edistämiseen tähtääväksi tai muuten Espoo irtautuu hankkeesta.

s. 138

Terveyspalvelujen tavoitteena on ennaltaehkäistä sairauksien syntymistä, todeta mahdolliset sairaudet varhaisessa vaiheessa ja antaa terveyshyötyä tuottavaa hoitoa ja kuntoutusta sekä ylläpitää ja edistää toimintakykyä. Tavoitteena on palvelujen ja palvelutuotannon järjestäminen mahdollisimman asiakaslähtöisesti, kustannustehokkaasti sekä huolehtien riittävästä henkilöstöstä ja henkilöstön työhyvinvoinnista. Kehittämisessä huomioidaan väestön kasvu, ikääntyminen, maahanmuutto sekä ylipäättään vieraskielisten lisääntyminen ja toimintaympäristön kulttuurinen monimuotoistuminen.

Poistetaan kohta:

”maahanmuutto sekä ylipäättään vieraskielisten lisääntyminen ja toimintaympäristön kulttuurinen monimuotoistuminen.”

142 Avosairaanhoito

Avosairaanhoitoon kuuluvat terveysasemien lääkäri- ja hoitajavastaanottotoiminta, diabetes-keskuksen toiminta, tartuntatautien ennaltaehkäisy, maahanmuuttajien ja työttömien terveyden-huolto, ravitsemusterapia, seulonta ja maksuttomat hoitotarvikkeet. Espoossa on tällä hetkellä 11 terveysasemaa, joista Oma Lääkärisi Espoontori ja Terveystalo Espoontori toimivat Espoon keskuksessa ja Oma Lääkärisi Matinkylä Piispankylässä.

Poistetaan kohta: ”maahanmuuttajien”

s. 146

Aikuisväestö on palvelujen käyttäjänä aikuissosiaalityössä ja sosiaalisessa luototuksessa. Pakolaisten, paluumuuttajien ja nuorten turvapaikanhakijoiden kotouttamispalveluja järjestetään maahanmuuttajayksikössä. Vammaispalvelut palvelevat kaikenikäisiä vammaisia henkilöitä.

Muutetaan muotoon:

Aikuisväestö on palvelujen käyttäjänä aikuissosiaalityössä ja sosiaalisessa luototuksessa. Pakolaisten, paluumuuttajien ja nuorten turvapaikanhakijoiden kotimaihinsa paluumuuttoa edistäviä palveluita järjestetään maahanmuuttajayksikössä. Vammaispalvelut palvelevat kaikenikäisiä vammaisia henkilöitä.

s. 151

Espoo järjestää edelleen ryhmäkodissa alaikäisten ilman huoltajaa tulleiden turvapaikanhakijoiden vastaanottotoimintaa sekä perheryhmäkotiasumista oleskeluluvan saaneille nuorille.

Muutetaan muotoon:

”Espoo lopettaa alaikäisten ilman huoltajaa tulleiden turvapaikanhakijoiden vastaanottotoiminnan sekä perheryhmäkotiasumisen oleskeluluvan saaneille nuorille.”

s 159 Sivistystoimi

Espoo on elinvoimainen ja voimakkaasti kasvava kaupunki. Erityisesti vieraskielisten väestökasvu on nopeaa. Kaupunki on kulttuurisesti moninainen. Ruotsinkielisyys on osa espoolaista historiaa, nykypäivää ja tulevaisuutta. Espoossa on korkea koulutus- ja tulotaso ja pääosa asukkaista kokee hyvinvointinsa ja elämänlaatunsa hyväksi.

Sivistyspalveluiden tarjonnassa otamme huomioon, että osa asukkaista ei pärjää ilman toimeentulotukea ja lapsiperheköyhyys ja alueiden segregatio alkavat näkyä myös Espoon arjessa. Keskiössä ovat kaupungin riittävä ja tasalaatuinen palvelutuotanto, kustannustehokas toiminta sekä maahanmuuttajien kotoutuminen

Muutetaan muotoon:

Espoo on elinvoimainen ja voimakkaasti kasvava kaupunki. Erityisesti vieraskielisten väestökasvu on ollut nopeaa, mutta sitä pyritään hillitsemään aktiivisin toimin. Ruotsinkielisyys on osa espoolaista historiaa, nykypäivää ja tulevaisuutta. Espoossa on korkea koulutus- ja tulotaso ja pääosa asukkaista kokee hyvinvointinsa ja elämänlaatunsa hyväksi.

Sivistyspalveluiden tarjonnassa otamme huomioon, että osa asukkaista ei pärjää ilman toimeentulotukea ja lapsiperheköyhyys ja alueiden segregatio alkavat näkyä myös Espoon arjessa. Keskiössä ovat kaupungin riittävä ja tasalaatuinen palvelutuotanto, kustannustehokas toiminta sekä maahanmuuttajien kotoutuminen ja paluumuutto.

s. 163

Poistetaan kohta:

Nostetaan maahanmuuttajien koulutusastetta, sujuvoitetaan kotoutumista ja työllistymistä.

s. 165

Lasten ja nuorten sekä vieraskielisten määrä kasvaa taloussuunnittelukaudella. Varhaiskasvatusikäisten lasten määrän kasvu pysähtyy tilapäisesti vuosiksi 2021 ja 2022, mutta samanaikaisesti nousee varhaiskasvatuksen osallistumisaste aiheuttaen palvelujen tarpeen kasvun jatkumisen. Samanaikaisesti myös erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten osuus kasvaa. Varhaiskasvatuksessa lasten erilaisiin kasvun, kehityksen ja oppimisen tuen tarpeisiin vastataan ja tuen tarpeen syntymistä ehkäistään panostamalla ennakoiviin työtapoihin.

Sivistystoimen yksiköt rakentavat yhdessä ehyttä oppimispolkua varhaiskasvatuksesta perusopetuksen kautta aina toiselle asteelle saakka. Kouluissa kehitetään erityisesti oppilashuollon ohjausta, vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta. Sekä kaupungin itsensä tuottamat että kumppaneiden tuottamat palvelut liikunnan, nuorison ja kulttuurin osa-alueilla tukevat sekä nuorten että aikuisväestön hyvinvointia ottaen huomioon myös kasvavan kulttuurien monimuotoisuuden.

Muutetaan muotoon:

Lasten ja nuorten sekä vieraskielisten määrä on kasvamassa taloussuunnittelukaudella. Espoo ryhtyy määrätietoisiin toimiin vieraskielisen väestön kasvun hillitsemiseksi. Varhaiskasvatusikäisten lasten määrän kasvu pysähtyy tilapäisesti vuosiksi 2021 ja 2022, mutta samanaikaisesti nousee varhaiskasvatuksen osallistumisaste aiheuttaen palvelujen tarpeen kasvun jatkumisen. Samanaikaisesti myös erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten osuus kasvaa. Varhaiskasvatuksessa lasten erilaisiin kasvun, kehityksen ja oppimisen tuen tarpeisiin vastataan

ja tuen tarpeen syntymistä ehkäistään panostamalla ennakoiviin työtapoihin.

Sivistystoimen yksiköt rakentavat yhdessä ehyttä oppimispolkua varhaiskasvatuksesta perusopetuksen kautta aina toiselle asteelle saakka. Kouluissa kehitetään erityisesti oppilashuollon ohjausta, vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta. Sekä kaupungin itsensä tuottamat että kumppaneiden tuottamat palvelut liikunnan, nuorison ja kulttuurin osa-alueilla tukevat sekä nuorten että aikuisväestön hyvinvointia.

s. 170

Yhteiskuntatakuun kannalta on tärkeää, että tämä tavoite voidaan toteuttaa hyvällä tasolla. Suomenkielinen opetus huolehtii osaltaan takuun toteutumisesta ja tarjoaa kaikille ilman toisen asteen koulutuspaikkaa jääneille lisäopetusta tai muuta koulutusta. Myös maahanmuuttajien oppimistuloksia halutaan nostaa ja heidän osuuttaan lukiokoulutuksessa halutaan lisätä. Edetään Espoossa-hankkeella sekä opiskeluhuollon ja tuetaan koulun uusilla toimintatavoilla perheiden ja uusien oppilaiden koulupolun alkua

Muutetaan muotoon:

Yhteiskuntatakuun kannalta on tärkeää, että tämä tavoite voidaan toteuttaa hyvällä tasolla. Suomenkielinen opetus huolehtii osaltaan takuun toteutumisesta ja tarjoaa kaikille ilman toisen asteen koulutuspaikkaa jääneille lisäopetusta tai muuta koulutusta. Espoo lopettaa Edetään Espoossa-hankkeen.

s. 171

Yleisopetuksen 1-9 luokkien kokonaiskustannukset nousevat toimitilavuokrien kasvusta johtuen suhteellisesti enemmän kuin oppilasmäärä, mikä johtaa yksikkökustannuksen 0,8 prosentin kasvuun vuoden 2020 ennusteeseen verrattuna. Maahanmuuttajien valmistavan opetuksen oppilaiden määrän ennustetaan kasvavan muun oppilasmäärän kasvua huomattavasti nopeammin. Kokonaispanostus edellä mainittuun toimintoon kasvaa hieman, mutta yksikköhinta laskee.

Muutetaan muotoon:

Yleisopetuksen 1-9 luokkien kokonaiskustannukset nousevat toimitilavuokrien kasvusta johtuen suhteellisesti enemmän kuin oppilasmäärä, mikä johtaa yksikkökustannuksen 0,8 prosentin kasvuun vuoden 2020 ennusteeseen verrattuna. Maahanmuuttajien valmistavan opetuksen oppilaiden määrän ennustetaan kasvavan muun oppilasmäärän kasvua huomattavasti nopeammin. Espoo ryhtyy määrätietoisiin toimiin vieraskielisen väestön kasvun hillitsemiseksi. Kokonaispanostus edellä mainittuun toimintoon kasvaa hieman, mutta yksikköhinta laskee.

s. 173

Tulosityksikön toiminnan ja henkilöstön kehittäminen perustuvat strategiaan, opetussuunnitelmiin ja tulokortin tavoitteisiin. Toimintaympäristön muutoksiin vastataan kehittämällä osaamista seuraavilla painopistealueilla: linjajohdon ja rehtorien, johtamisen, vuorovaikutus ja tiimityöskentelytaitojen kehittäminen, osallisuutta tukevan toimintakulttuurin luominen, henkilöstön kieli- ja kulttuuritietoisuuden osaaminen ja monimuotoisuuden ymmärtäminen, yhteisöllisen oppilashuollon kehittäminen, digitalisaatio, oppilaantuntemus ja arvioinnin kehittäminen. Vuosien 2021-2023 aikana kiinnitetään myös huomiota rehtorin tehtävässä edellytettävien keskeisten osaamisten kirkastamiseen.

Poistetaan kohta: ”henkilöstön kieli- ja kulttuuritietoisuuden osaaminen ja monimuotoisuuden ymmärtäminen”

s. 175

Oppilaan tarvitsema yleinen, tehostettu ja erityinen tuki sekä maahanmuuttajaoppilaiden tuki järjestetään syksystä 2020 alkaen aiempaa useammin omassa lähikoulussa. Tämä vaikuttaa myönteisesti paitsi oppilaiden sosiaaliseen kuulumiseen omalle kotialueelleen myös koulukuljetuskustannusten kehitykseen (ts. niiden oletetaan laskevan).

Poistetaan kohta: maahanmuuttajaoppilaiden tuki

s. 175-176.

Kieli- ja kulttuuriryhmien opetus sekä kansainvälinen opetus Suomenkielisessä perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa opiskelee 7100 vieraskielistä oppilasta ja opiskelijaa, joka on 700 (+10prosenttia) enemmän kuin viime vuonna. Oman äidinkielen opetusta tarjotaan 38 eri kielellä ja katsomusaineiden opetusta 6 eri katsomusaineessa. Oman äidinkielen opetus aloitetaan syksystä 2020 alkaen 1. luokalta (aiemmin esiopetusvuodesta alkaen). Oman äidinkielen opetuksesta saadaan erillistä valtionosuutta pidettyjen tuntien mukaan. Katsomusaineiden opetusta tehostetaan laajentamalla etäopetusta, jotta oppilaiden kuljetustarve toiseen kouluun oman uskonnon tunneille vähenisi. Valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirtyneiden oppilaiden tukemista tehostetaan tarjoamalla samanaikaisopetusta omalla äidinkielellä. Yhteistyötä maahanmuuttajahuoltajien kanssa vahvistetaan kulttuuriohjaajien avulla.

Muutetaan muotoon: Espoo lopettaa maahanmuuttajien oman kielen opettamisen sekä maahanmuuttajille tarjottavan kulttuuriohjaajapalvelun.

s. 176 Lukiot

Espoon suomenkielisissä lukioissa opiskelee noin 5 650 opiskelijaa (2019: 5200). Suomenkielisiä lukioita on 10. Kaikissa lukioissa on yleislinja sekä osassa painotus tai erityinen koulutustehtävä. Etelä-Tapiolan lukio tarjoaa IB-koulutusta. Lisäksi Otaniemen ja Tapiolan lukioissa on myös erityistehtävään liittyvä kansallinen kehittämistehtävä. Leppävaaran lukiossa on tarjottu vuodesta 2015 lukioon valmistavaa koulutusta maahanmuuttajille ja vieraskielisille opiskelijoille.

Muutetaan viimeinen lause muotoon: Espoo lopettaa maahanmuuttajille ja vieraskielisille tarjottavan lukioon valmistavan koulutuksen.

s. 182

Vieraskielisten lasten osuus varhaiskasvatusikäisistä suomen- ja vieraskielisistä lapsista kasvaa edelleen. Varhaiskasvatuksen kieli- ja kulttuuriopettajien työtä suunnataan erityisesti toimipaikkoihin ja alueille, joilla on varhaiskasvatuksessa keskimääräistä enemmän vieraskielisiä lapsia. Laadukkaan ja monipuolisen pedagogisen toiminnan avulla edistetään lasten hyvinvointia, kasvua ja oppimista.

Poistetaan kohta: Varhaiskasvatuksen kieli- ja kulttuuriopettajien työtä suunnataan erityisesti toimipaikkoihin ja alueille, joilla on varhaiskasvatuksessa keskimääräistä enemmän vieraskielisiä lapsia

s. 182

Valtion avustuksia ja hankerahoitusta on suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa saatu vuodelle 2021 aiempia vuosia enemmän.

Niiden mahdollistamana kiinnitetään erityistä huomiota eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten osallisuuden, ryhmään kuulumisen ja lasten suomen kielen oppimisen edistämiseen. Tavoitteena on kaikkien lasten tasa-arvon edistäminen erilaista tukea tarvitsevien lasten oppimisvalmiuksien vahvistumista edistämällä. Lisäksi mahdollisella lisärahoituksella kehitetään etäopetukseen liittyviä toimintatapoja ja välineitä sekä esiopetuksen pedagogiikkaa.

Poistetaan kohta: ”Niiden mahdollistamana kiinnitetään erityistä huomiota eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten osallisuuden, ryhmään kuulumisen ja lasten suomen kielen oppimisen edistämiseen”

s. 196 Kirjasto

Tulevan väestönkasvun seurauksena kirjakokoelmaan kohdistuva kysyntä kasvaa. Erityisesti voimakas lastenkirjojen lainamäärien kasvu (yli 25 prosenttia suhteessa vuoteen 2015) edellyttää taloudellisia panostuksia, jotta lasten ja nuorten mahdollisuus lukuharrastukseen saadaan turvattua. Tähän ollaan jo aiempina vuosina tehty budjetin sisällä merkittäviä panostuksia: lasten- ja nuortenkirjaostoihin käytettiin noin puolet koko aineisto määrärahasta. Monikielisten lasten ja nuorten määrä kasvaa voimakkaasti, minkä myötä yhdenvertaisen palvelun tarjoamiseksi kirjallisuutta tarvitaan suomen ja ruotsin ohella kasvavassa määrin myös muilla kielillä

Poistetaan kohta:

Monikielisten lasten ja nuorten määrä kasvaa voimakkaasti, minkä myötä yhdenvertaisen palvelun tarjoamiseksi kirjallisuutta tarvitaan suomen ja ruotsin ohella kasvavassa määrin myös muilla kielillä

s. 203

Maahanmuuttajien integroitumista ja juurtumista osaksi yhteiskuntaa tuetaan. Nuorisojärjestöiltä edellytetään nuorisopalveluiden tarinaa tukevaa toimintaa. Nuorisopalveluiden toiminnan kehittämisen kannalta olennaisia kumppaneita järjestöjen lisäksi ovat useat viranomais- ja muut nuorten palveluja tuottavat tahot sekä Espoon kaupungin sisällä että ulkoiset kumppanit.

Poistetaan kohta: Maahanmuuttajien integroitumista ja juurtumista osaksi yhteiskuntaa tuetaan.

s. 222

Poistetaan tavoite: ”Ihmiset ja yritykset saavat Espoosta hyvää palvelua kotimaisten kielten lisäksi myös englanniksi.”

Uotila Ahlforsin ym. kannattamana teki seuraavan muutosehdotuksen: 3

hyväksyy liitteenä olevan talousarviokirjan mukaisesti vuoden 2021 talousarvion ja taloussuunnitelman liitteineen (1, 2 ja 3), Liite 3

- Vanhusten palvelut +500 000 euroa
- Vammais- ja vanhuspalvelut +1 milj. euroa
- Terveyspalvelut - terveyskeskusmaksujen poistoon +2,3 milj. euroa
- Mielenterveys- päihdepalveluihin 5 vakanssia + 235 000 euroa

- Perhe- ja sosiaalipalvelut - perhesosiaalityöhön 2 vakanssia + 300 000 euroa
- Lastensuojelun jälkihuollon lisääntyvään palveluntarpeeseen vastaamiseksi + 200 000 euroa
- Lastensuojelun avopalvelussa palvelutason ja asiakasmäärien turvaamiseksi + 300 000 euroa
- Suun terveydenhoidon palvelutason säilyttämiseen + 1 milj. euroa
- Taiteen perusopetukseen + 100 000 euroa
- Oppilaskohtaisen avustajaresurssin määrä 2019 tasolla pitämiseksi + 800 000 euroa
- Perusopetuksen jakotuntien säilyttämiseksi + 3 milj. euroa
- Perusopetuksen suomenkieliseen perusopetukseen + 300 000 euroa
- Suomenkielisen lukio-opetuksen opiskelijamäärään + 531 000 euroa
- Suomenkieliseen iltapäivätoimintaan (400t) ja ruotsinkieliseen (200t) + 600 000 euroa
- Perusopetuksen ruotsinkieliseen perusopetukseen + 400 000 euroa
- Seurojen vuokra- ja toiminta-avustuksiin + 200 000 euroa
- Puisto/kouluruokailun pilotointi kesän ajaksi + 70 000 euroa
- Tyttöjen talon toimintaan + 50 000 euroa
- Kirjastoverkon, kirjastopalveluiden laadun ja aineistolaadun säilyttämiseksi + 1 milj. euroa
- Karatalon toiminnan jatkumiseksi + 190 000 euroa
- Rantaraitin toteuttamisen jatkamiseen Nuottaniemessä + 1,5 milj. euroa
- Yhteensä: 14,576 milj. euroa
- Kalajärven koulun ja päiväkodin hankesuunnitelman toteuttamisen alkuperäisessä laajuudessa ja lisäksi täten investointeihin tätä koskien 3,9 miljoonaa euroa

Hopsu Anthonin ym. kannattamana teki seuraavan toivomusehdotuksen:
14

Valtuusto toivoo, että Espoo tiivistää yhteistyötä ympäröivien kuntien kanssa vesistöjen kunnostamiseksi ja mahdollisuuksien mukaan liittyy alueelliseen vesiensuojeluyhdistykseen, jotta näin pääsisi heidän hanketoiminnan ja asiantuntija-avun piiriin. Espoon tulisi myös hakea ympäristöministeriön myöntämää vesiensuojelurahoitusta.

Lisäksi valtuusto toivoo, että vesiensuojelun toimenpideohjelmaa seurataan aktiivisesti ja eteneminen raportoidaan kaupunginhallitukselle ja valtuustoryhmille.

Anthoni Niemisen ym. kannattamana teki seuraavan toivomusehdotuksen:
7

Valtuusto toivoo, että Karhusaaren rakennusten vuokrausastetta pyritään nostamaan ja alueen elinvoimaa taiteen, kulttuurin ja vapaa-ajan paikkana sekä matkailukohteena kehitetään luonto- ja kulttuurihistoriallisia arvoja kunnioittaen yhteistyössä alueen toimijoiden ja kuntalaisten kanssa.

Nieminen Partasen ym. kannattamana teki seuraavan toivomusehdotuksen: 8

Valtuusto toivoo, että oppilas- ja opiskeluhuollon resurssien riittävyttä seurataan vuonna 2021 erityisen tarkkaan, jotta koronaepidemian vaikutuksia lapsiin ja nuoriin kyetään tarvittaessa torjumaan parantamalla oppilashuollon saatavuutta.

Tiina Elo Kausteen ym. kannattamana teki seuraavan toivomusehdotuksen: 4

Valtuusto toivoo, että kaupunkitekniikan keskus jatkaa pyöräilyn pääreittien toteuttamisohjelman toimeenpanoa laatimalla viipymättä kohteista tarkemmat suunnitelmat sekä selvittämällä eri tapoja rahoittaa investointeja, kuten taseyksiköiden kautta sekä hakemalla aktiivisesti valtiontukea. Toimenpiteet pyritään mitoittamaan sen mukaan, että kaupunki saavuttaa asettamansa tavoitteen pyöräilyn kulkutapaosuuden kaksinkertaistamisesta vuodesta 2014 vuoteen 2024 mennessä (nykyisestä noin 8 prosentista 15 prosenttiin). Lisäksi valtuusto toivoo, että toimien etenemisestä, tarvittavista resursseista ja kulkutapaosuuden kehittymisestä raportoidaan vuosittain talousarvion yhteydessä.

Värmälä Järvenpään ym. kannattamana teki seuraavan toivomusehdotuksen: 1

Espoon valtuusto toivoo, että selvitetään mahdollisuudet palkita kaupungin työntekijöitä, jotka eivät voi tehdä etätöitä.

Kauste Ahtolan ym. kannattamana teki seuraavan toivomusehdotuksen:
12

Valtuusto toivoo, että tiukassakin taloudellisessa tilanteessa Espoo edistää asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä järjestämällä, ylläpitämällä ja edistämällä kulttuuritoimintaa kuntien kulttuuritoimintalain mukaisesti.

Ahtola Aaltosen ym. kannattamana teki seuraavan toivomusehdotuksen: 5

Valtuusto toivoo, että Ison Omenan ja Kalajärven palvelutorien yhteisten kustannusten jakautumisen perusteita ja kohdentumista oikeudenmukaisesti selvitetään.

Järvenpää Aaltosen ym. kannattamana teki seuraavan toivomusehdotuksen: 2

Valtuusto toivoo, että vanhempainyhdistysten ylläpitämät nettobudjetoidut päiväkodit saisivat jatkaa halutessaan nykyisillä sopimuksilla toistaiseksi,

ainakin kolmen vuoden ajan, jotta nähdään, miten alkava setelikäytäntö toimii.

Aaltonen Pentikäisen ym. kannattamana teki seuraavan toivomusehdotuksen: 13

Valtuusto toivoo, että Espoo hankintoja tehdessään pyrkii kilpailu- ja hankintalainsäädäntö huomioiden sellaisiin hankinta- ja kilpailutuskokonaisuuksiin, että espoolaisilla pienillä- ja keksisuurilla yrityksillä sekä yrittäjillä on aidot ja realistiset mahdollisuudet tavoitella tilauksia Espoolta.

Karimäki Tiina Elon kannattamana teki seuraavan toivomusehdotuksen: 17

Valtuusto toivoo, että Espoon jokivesistöjen suojeluun ja kunnostuksiin kohdennetaan määrärahoja, jotta voidaan turvata virtavesiluonnon hyvä ekologinen tila ja uhanalaisten meritaimenten kantojen kasvu.

Juvonen Lahtisen ym. kannattamana teki seuraavan muutosehdotuksen: 11

- 38- 03 Nuoriso- ja liikuntatoimi +150

Nuorisokesäsetelit

- 25 - 04 Terveyspalvelut +350

Suolistosyöpäseulontojen aloitus ja laajentaminen

Lahtinen Grönroosin kannattamana teki seuraavan muutosehdotuksen: 10

- 06-1

Poistetaan työllisyyden kuntakokeilu -1500

- 09-1

Kaupunkirata; Espoo ei lähde vielä mukaan kaupunkirataan -2000

- 08-02

Lopetetaan sukupuolittietoinen budjetointi

- X3-20

Katujen uudelleen päällystämiseen 5000

Helenius Palomäen ym. kannattamana teki seuraavan toivomusehdotuksen: 20

Valtuusto toivoo, että Espoo selvittää systemaattisesti vaikuttavan elinvoimatoiminnan johtamista, kehittämistä ja edellytyksiä vastaamaan kestäväen kasvun, uudistumisen, uuden yritystoiminnan ja talouden tasapainottamisen tarpeita välittömästi uudessa organisaatiomallissa.

Helenius Ruohon kannattamana teki seuraavan toivomusehdotuksen: 21

Valtuusto toivoo, että Espoo selvittää välittömästi taseen tasapainottamista 250 miljoonalla eurolla vuodessa vuoteen 2029 asti ja raportoi tästä kaupunginhallitukselle ja valtuustoryhmille.

Helenius Ruohon kannattamana teki seuraavan toivomusehdotuksen: 22

Valtuusto toivoo, että Espoo selvittää Laaksolahden liikuntapuiston sisäliikuntapaikkojen ja -tilojen kehittämistä yksityisen kehittäjän avulla ja toimesta 2021 raportoi tästä kaupunginhallitukselle ja valtuustoryhmille.

Gästrin Lönnqvistin ym. kannattamana teki seuraavan toivomusehdotuksen: 9

Valtuusto toivoo, että selvitetäisiin mahdollisuus pyytää tarjouspyynnöt koulukuljetuksiin kahteen osoitteeseen niille oppilaille, jotka asuvat Espoossa kahdessa eri osoitteessa, kun koulukuljetusten hankintasopimus seuraavan kerran kilpailutetaan.

Lönnqvist Kemppi-Virtasen ym. kannattamana teki seuraavan toivomusehdotuksen: 16

Valtuusto toivoo, että Espoon kaupunki selvittää miten Espoo pystyisi vaikuttamaan valtioon ja mahdollisiin muihin toimijoihin siten että Espoon Leppävaarassa sijaitsevan Kelloseppäkoulun toiminta voidaan turvata tulevaisuudessa.

Hyrkkö Partasen kannattamana teki seuraavan toivomusehdotuksen: 23

Valtuusto toivoo, että koronan syventämää päihde- ja mielenterveyspalveluiden hoitovelkaa puretaan ja että lastensuojelun ja perheiden matalan kynnyksen tukipalveluiden toimintaedellytykset turvataan.

Juvonen Niemen ym. kannattamana teki seuraavan toivomusehdotuksen: 18

Espoo seuraa nuorten kesäsetelien määrän riittävyttä ja selvittää tarvittaessa niiden lisäämisen mahdollisuutta.

Juvonen Partasen ym. kannattamana teki seuraavan toivomusehdotuksen: 19

Espoon kaupunki seuraa tarkasti henkilöstönsä jaksamista koronakriisin keskellä ja tekee kaikkensa tukeakseen henkilöstön jaksamista.

Lönnqvist Ruohon ym. kannattamana teki seuraavan toivomusehdotuksen: 15

Valtuusto toivoo, että sisäisten vuokrien periaatteet otetaan uudelleen tarkasteluun, erityisesti sivistystoimen osalta, vuoden 2021 aikana.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja esitti yhteenvedon kokouksessa tehdyistä muutos- ja toivomusehdotuksista sekä totesi, että kaupunginhallituksen ehdotus on tullut muilta osin hyväksytyksi yksimielisesti.

Edelleen puheenjohtaja totesi, että käsittelyn alussa hyväksytyn käsittelyjärjestysehdotuksen mukaisesti seuraavaksi käsitellään

muutosehdotukset ja edelleen, että toivomukset jätetään päätöksenteon osalta pöydälle 7.12.2020 kokoukseen.

Puheenjohtaja ehdotti, että muutosehdotukset käsitellään niille annetussa numerojärjestyksessä. Valtuusto hyväksyi yksimielisesti puheenjohtajan ehdotuksen.

Äänestys Uotilan ehdotuksesta 3

Puheenjohtaja ehdotti, että äänestyksessä ne, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät jaa ja ne, jotka kannattavat Uotilan ehdotusta, äänestävät ei. Valtuusto hyväksyi puheenjohtajan ehdotuksen.

Äänestyksessä valtuusto 67 äänellä 6 ääntä vastaan ja 2 äänestäessä tyhjää ja hylkäsi Uotilan ehdotuksen. Äänestyslista on pöytäkirjan liitteenä.

Äänestys Grönroosin ehdotuksesta 6

Puheenjohtaja ehdotti, että äänestyksessä ne, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät jaa ja ne, jotka kannattavat Grönroosin ehdotusta, äänestävät ei. Valtuusto hyväksyi puheenjohtajan ehdotuksen.

Äänestyksessä valtuusto 71 äänellä 3 ääntä vastaan ja 1 äänestäessä tyhjää hylkäsi Grönroosin ehdotuksen. Äänestyslista on pöytäkirjan liitteenä.

Äänestys Lahtisen ehdotuksesta 10

Puheenjohtaja ehdotti, että äänestyksessä ne, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät jaa ja ne, jotka kannattavat Lahtisen ehdotusta, äänestävät ei. Valtuusto hyväksyi puheenjohtajan ehdotuksen.

Äänestyksessä valtuusto 70 äänellä 4 ääntä vastaan ja 1 äänestäessä tyhjää hylkäsi Lahtisen ehdotuksen. Äänestyslista on pöytäkirjan liitteenä.

Äänestys Juvosen ehdotuksesta 11

Puheenjohtaja ehdotti, että äänestyksessä ne, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät jaa ja ne, jotka kannattavat Juvosen ehdotusta, äänestävät ei. Valtuusto hyväksyi puheenjohtajan ehdotuksen.

Äänestyksessä valtuusto 62 äänellä 7 ääntä vastaan ja 4 äänestäessä tyhjää hylkäsi Juvosen ehdotuksen. Äänestyslista on pöytäkirjan liitteenä.

Äänestysten jälkeen puheenjohtaja totesi, että kaupunginhallituksen ehdotus oli tullut hyväksytyksi ja edelleen, että kokouksessa tehdyt toivomukset jätettiin yksimielisesti pöydälle päätöksenteon osalta 7.12.2020 kokoukseen.

Päätös

Kaupunginhallituksen ehdotus hyväksyttiin.

Tehdyt toivomusehdotukset jätettiin yksimielisesti pöydälle päätöksenteon osalta 7.12.2020 kokoukseen.

Selostus

1. Vuoden 2021 talousarvio- ja taloussuunnitelma

Vuoden 2021 talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitys on valmisteltu Espoo–tarinan ja valtuustokauden tavoitteiden, 19.10.2020 hyväksytyyn Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus- ja sopeutusohjelman tavoitetasojen, linjausten ja toimenpiteiden sekä 19.10.2020 valtuuston hyväksymän talousarvio- ja suunnitelmakehyksen tavoitteiden ja päätettyjen veroprosenttien mukaisesti.

Suomen talouskehitys

Talouden näkymät niin Suomessa kuin maailmantaloudessa ovat edelleen hyvin epävarmoja. Tautitilanne on pysynyt Suomessa hyvänä ja ennusteessa oletetaan, että näin on myös tulevaisuudessa. Covid-19-epidemian uudelleen puhkeaminen on ennusteen merkittävin alasuuntainen riski. Toisen aallon taloudellisten vaikutusten suuruus riippuu sekä julkisen vallan toimista epidemian hillitsemiseksi ja talouden tukemiseksi, että näiden toimien vaikutuksesta taloudenpitäjien päätöksiin. Jos talous ei ole ehtinyt täysin palautua ennen toista aaltoa, saattaa talouden supistuminen jäädä keväällä nähtyä pienemmäksi. On kuitenkin todennäköistä, että silloin talouden kasvupotentiaali pienenee ja kriisin vaikutukset jäävät pidempiaikaisiksi.

Valtiovarainministeriön syksyn taloudellisen katsauksen mukaan BKT supistuu kuluvana vuonna 4,5 prosenttia. Viennin lisäksi supistuvat yksityinen kulutus sekä yksityiset investoinnit. Julkisten menojen lisääntyminen tukee talouskasvua tänä vuonna. BKT:n arvioidaan kasvavan 2,6 prosenttia vuonna 2021 ja 1,7 prosenttia vuonna 2022.

Kuntatalouden näkymät ovat syksyllä 2020 poikkeuksellisen haastavat. Tilinpäätöstietojen mukaan kuntatalous jatkoi heikkenemistään vuonna 2019, sekä peruskuntien toimintamenot että lainakanta kasvoivat samalla, kun vuosikate aleni. Keväällä 2020 Suomeen levinnyt koronaviruspandemia sekä sitä seuranneet hallituksen maaliskuussa asettamat rajoitustoimet ovat vaikuttaneet merkittävästi koko julkiseen talouteen ja kuntatalouteen sen osana.

Vuoden 2020 kuntatalouden yhteenlaskettu tilikauden tulos ja rahoitusasema ovat kuitenkin muodostumassa selvästi kevään 2020 kuntatalousohjelmassa esitettyä vahvemmaksi hallituksen lisätalousarvioissa kuntatalouteen kohdennettujen tukitoimien takia. Hallitus on tukenut kuntakenttää kahdella suoralla koronatukipaketilla sekä monilla muilla tukitoimilla. Ensimmäinen tukipaketti ylsi 1,4 miljardiin euroon ja toinen 1,45 miljardiin euroon. Tukisummat ovat kunta-valtiosuhteessa aikaisemmin tehtyihin päätöksiin peilaten poikkeuksellisen suuret.

Valtion toimenpiteiden vaikutus kuntatalouteen on vuonna 2021 yhteensä 865 milj. euroa kuntataloutta vahvistava verrattuna vuoden 2020 varsinaiseen talousarvioon. Kuntataloutta vahvistavat erityisesti lisäykset kuntien valtionosuuksiin ja yhteisöveron jako-osuuden korotukset.

Kuntatalouden rahoitusasema kohenee hieman vuonna 2022 vuoteen 2021 verrattuna, mutta pysyy edelleen selvästi alijäämäisenä. Menojen ja tulojen rakenteellinen epätasapaino kasvattaa kuntien velkaantumista. Kuntien ja sairaanhoitopiirien velka suhteessa BKT:hen kasvoi vuonna 2019 9,8 prosenttiin. Velkasuhteen kasvu jatkuu paikallishallinnon alijäämien vuoksi ripeänä lähivuosien ajan.

Sote- ja maakuntauudistuksen valmistelua on jatkettu pääministeri Sanna Marinin hallituksen johdolla. Talousarvio on laadittu voimassa olevan lainsäädännön perustella eikä keskeneräistä uudistusta ole huomioitu taloussuunnitelmassa.

Talousarviokirjan rakenne ja muutokset

Talousarviokirjan alussa on valtuuston 11.9.2017 hyväksymät Espoo-tarina, valtuustokauden tavoitteet sekä poikkihallinnollisten ohjelmien kuvaukset. Espoo-tarinan jälkeen on Taloudellisesti kestävä Espoo-tuottavuus ja sopeutusohjelma, joka ohjaa talousarvion ja tavoitteiden suunnittelua 2021-2025. Yleisteksteissä kuvataan suomen talouden sekä Espoon toimintaympäristön ja talouden kehitystä.

Kuntalain 110 § mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet.

Konsernin talous luvussa esitellään konsernirakenne sekä konsernista laadittu, kaupungin ja yhteisöjen pitkänaikavälin toiminta- ja taloussuunnitelmiin perustuva konserniskenaario. Skenaariolla kuvataan konsernin taloudellista asemaa, vastuita sekä taloussuunnitelmakauden investointeja ja niiden rahoitusta. Luku sisältää myös konsernin merkittävälle yhteisöille valmistellut, Espoo-tarinaa toteuttavat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Vuonna 2021 tulos- ja/tai toiminnallisia tavoitteita on asetettu Espoon Asunnot Oy:lle, Omnialle, HSL:lle, HSY:lle, HUS:lle Länsimetro Oy:lle, Espoo Catering Oy:lle, Espoo Marketing Oy:lle, EMMA-Espoon modernin taiteen museolle, Espoon Kaupunginteatterille sekä kiinteistöjä omistaville yhtiöille.

Talousarvio ja-suunnitelmaosa koostuu peruskaupungin käyttötalous-, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosan sekä liikelaitosten ja erillisten taseyksiköiden suunnitelmista. Talousarviokirjan liitteet sisältävät valtuuston talousarviota ja -suunnitelmaa koskevat päätökset, jotka liitetään lopulliseen taloussuunnitelmaraporttiin, talousarvion sitovuutta ja seurantaan koskevat määräykset ja kaupunginhallituksen päättämät talousarvion sitovuutta koskevat ohjeet sekä hankekohtaisen investointiohjelman.

Taloussuunnitelma 2021-2023

Taloussuunnitelma 2021-2023 perustuu Espoo-tarinaan ja toteuttaa valtuustokaudelle asetettuja tavoitteita, erityisesti Koulut kuntoon ohjelmaa ja Espoon talous on tasapainossa. Talousarvio ja suunnitelma toteuttaa Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus ja sopeutusohjelman tavoitetasoja, linjauksia ja toimenpiteitä.

Väestön kasvuvauhti vuonna 2020 on ennakkotietojen perusteella huomattavasti edellisvuotta hitaampaa, mutta väestöennusteen mukaan Espoon väestönkasvu jatkuu 2021–2030 vuosittain keskimäärin noin 4 500 asukkaan lisäyksellä. Väestönkasvun myötä Espoon ikärakenteessa

tapahtuu muutoksia. Vuonna 2019 sataa 15–64-vuotiasta kohti väestössä oli 51 lasta tai vanhusta. Vuonna 2030 sataa työikäistä kohden on 52 lasta tai vanhusta. Väestöllinen huoltosuhde heikkenee. Vuoden 2019 lopussa espoolaisista oli vieraskielisiä 18 prosenttia. Vuonna 2018 tehdyn Helsingin seudun vieraskielisen väestön ennusteen mukaan vuoden 2029 loppuun mennessä vieraskielisiä olisi 25,7 prosenttia espoolaisista. Heikkenevä huoltosuhde ja paljon palvelevia tarvitsevien väestöryhmien kasvu haastaa Espoon taloutta.

Talousarvio ja suunnitelma

Kuluvan vuoden verotulojen kehitys

Koronavirusepidemia on vaikuttanut kuluvan vuoden kunnallisveron kehitykseen huomattavasti alkuvuodesta ennustettua vähemmän mm. verontilitysjärjestelmän takia. Kunnallisveron tuotoksi vuonna 2020 arvioidaan 1 313 milj. euroa, arvio alittaa talousarviossa oletetun vain 7 milj. eurolla. Valtion vuoden 2020 4. lisätalousarviossa kuntien osuutta yhteisöveron jako-osuudesta korotettiin 10 prosenttiyksiköllä. Yhteisöveron tuotoksi vuonna 2020 arvioidaan 130 milj. euroa, joka alittaa talousarviossa oletetun 3 milj. eurolla. Kiinteistövero arvioidaan tilitettävän 122 milj. euroa. Kokonaisuudessaan verotuloja ennustetaan kuluvana vuonna tilitettävän 1 565 milj. euroa, joka alittaa talousarviossa oletetun noin 12 milj. eurolla.

Verorahoituksessa Koronan tuomaa epävarmuutta

Talousarvion kunnallis- ja yhteisöveron kehitysarviot perustuvat valtiovarainministeriön syksyn taloudellisen katsauksen oletuksiin talouden kehityksestä, jotka sisältävät paljon epävarmuutta koronapandemian etenemiseen liittyen.

Vuonna 2021 verotuloja arvioidaan tilitettävän yhteensä 1 600 milj. euroa, joka on 2,2 prosenttia enemmän kuin vuonna 2020. Talousarvion valtionosuusarviot perustuvat valtiovarainministeriön 15.10.2020 julkaisemassa painelaskelmassa esitettyihin kuntakohtaisiin VM:n kunta- ja aluehallinto-osaston arvioihin. Painelaskelman mukaan Espoon valtionosuudet vuodelle 2021 ovat 39,8 milj. euroa ja veromenetysten kompensatiot 85,5 milj. euroa, yhteensä 125,3 milj. euroa. Valtionosuusluonteinen rahoitus pienenee koronakompensatioiden laskun takia noin 50 milj. eurolla vuoteen 2020 nähden. Verorahoitus (verot ja valtionosuudet) yhteensä pienenee vuonna 2021 -0,8 prosenttia vuoden 2020 ennusteeseen nähden, vuonna 2022 kasvua on 1,7 prosenttia ja vuonna 2023 noin 3,9 prosenttia.

Tulos- ja rahoituslaskelma

Toimintamenot kasvavat 3,9 prosentilla vuodesta 2020, kasvussa on huomioitu työehtosopimuksen mukaiset palkankorotukset, palvelutarpeenkasvu ja yleinen kustannuskehitys, hoitajamitoituksen muutos, oppivelvollisuuden nostaminen, tilakustannusten kasvu sekä Taloudellisesti kestävä Espoo – ohjelman mukaisten, vuodelle 2021 kohdistettujen tuottavuustoimenpiteiden vaikutukset. Toimintakatteen alijäämän eli nettomenojen kasvu on 3,5 prosenttia vuonna 2020. Vuonna 2022 nettomenojen kasvu pienenee 0,2 prosenttiin Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman toimenpiteitä noudattaen. Vuonna 2023 kasvu nousee 2,1 prosenttiin mm. länsimetron 2. vaiheen käynnistymisen takia.

Vuonna 2021 vuosikatetta arvioidaan kertyvän 137,6 milj. euroa, vuonna 2022 161,9 milj. euroa ja vuonna 2023 197,7 milj. euroa. Talousarviovuoden 2021 tulos on -47,6 milj. euroa alijäämäinen, taloussuunnitelmakauden viimeisenä vuonna tulos nousee Taloudellisesti kestävä Espoo – ohjelman toimenpiteitä toteuttaen 3,2 milj. euroa ylijäämäiseksi.

Vuoteen 2030 ulottuvan 10 vuoden investointiohjelman kokonaismäärä on yhteensä 2,5 mrd. euroa, keskimäärin 252 milj. euroa vuodessa. Kokonaismäärään lukeutuvat myös vuokra- ja leasing sekä projektiyhtiö mallilla hankittavat pitkäaikaiset toimitilat. Taloudellisesti kestävä Espoo - ohjelman linjauksen mukaisesti kaupungin investointitasoa on laskettu hankkeiden toteutustapaa, laajuutta ja kustannuksia tarkastamalla. Investointiohjelma on valmisteltu siten, että kaupungin investoinnit ovat noin 2,29 mrd. euroa ja vuokra-, leasing- ja projektiyhtiökohteita on vajaa 300 milj. euroa. Vuonna 2021 kaupungin bruttoinvestoinnit ovat 373 milj. euroa ja nettoinvestoinnit 332 milj. euroa.

Vuosikatteen heikosta kehityksestä ja mittavasta investointiohjelmasta johtuen toiminnan ja investointien rahavirta pysyy negatiivisena koko taloussuunnitelmakauden. Investoinneista pystytään rahoittamaan tulo-rahoituksella kauden alussa 41 - ja lopulla 70 prosenttia.

Talousarvio sisältää merkittäviä epävarmuustekijöitä koronapandemian etenemisen ja sen talousvaikutusten osalta. Talousarvion toteutumisesta raportoidaan kaupungin johtoryhmälle ja kaupunginhallitukselle kuukausittain ja valtuustolle osavuosikatsausten rytmissä.

Kaupungin ja konsernin lainakannan kehitys

Kaupungin ja konsernin lainakannan kasvu jatkuu taloussuunnitelmakaudella. Toimintamenot kasvavat palvelutarpeen lisääntyessä, Koulut kuntoon- ohjelman toteuttaminen kasvattaa koulujen kunnostusta ja kaupungin kestävä kasvu vaatii investointeja infrastruktuuriin. Kaupungin kasvua tukevia investointeja on tehtävä etupainoisesti suhteessa siihen, kuinka maanmyynti- ja sopimuskorvaustuotot sekä verotulot kertyvät. L Etupainoinen rakentaminen lisää kaupungin taloudellista riskiä kasvattamalla konsernin oikaistun lainakannan (pl. Espoon Asunnot, HSY ja Länsimetro Oy:n lainoista Helsingin osuus) 3,7 miljardin euron tasolle taloussuunnitelmakauden aikana. Lainakannan kasvua ei saada pysäyttämään taloussuunnitelmakaudella, vaan tavoite siirtyy vuoteen 2025, jolloin lainakanta kääntyy ennusteen mukaan laskuun. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman mukaista kehitystä siten, että nettomenojen kasvu saadaan tasoittumaan alle 2 prosentin ja investointiohjelmaa toteutetaan ohjelman tavoitteiden mukaisesti. Koko konsernin lainakanta nousee 5,3 miljardin tasolle vuonna 2024, jonka jälkeen kääntyy hitaaseen laskuun.

2. Urheilupuiston taseyksikön perustaminen

Valtuusto hyväksyi vuoden 2020 talousarvion yhteydessä pöytäkirjamerkinnän (nro 21):

”Tapiolan urheilupuiston kehittäminen ja jalkapallostadionhankkeen toteuttaminen käynnistyy 2020 kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti ja samalla valmistellaan erillisen Tapiolan urheilupuiston taseyksikön perustaminen.”

Hankkeen toteuttaminen on käynnistynyt vuonna 2020. Kaupunginhallitus päätti 4.5.2020, että stadionia ja sen alapuolista pysäköintilaitosta varten perustetaan KOy Tapiolan Stadion ja KOy Tapiolan Urheilupuiston Pysäköinti. Hankkeen mahdollistava Urheilupuiston pohjoisosan asemakaava on tulossa hyväksyttäväksi keväällä 2021. Kaavan vahvistuessa uudelle taseyksikölle laaditaan talousarvio vuoden 2022 taloussuunnitteluprosessissa.

Urheilupuiston taseyksikön alueen raja-
us on esitetty liitteessä olevassa havainnekuvassa.

Alue jakautuu tällä hetkellä kahteen osaan:

- Urheilupuiston eteläosa on Esport-yhteisöille vuoden 2038 loppuun saakka vuokrattua aluetta, jossa on voimassa vanha 1970-luvun alussa voimaan tullut asemakaava.
- Urheilupuiston pohjoisosaan on laadittu asemakaavanmuutosehdotus. Kaava-alueella sijaitsevat nykyisin koripallon harjoitushalli, kaupungin monitoimihalli sekä Espoo Metro Areena ja sen yhteydessä harjoitushalli. Kaavaehdotuksessa on alue stadionille ja uudelle monitoimihallille sekä niiden alapuoliselle pysäköintilaitokselle ja lisäksi mailapelihallille

Alue on kokonaisuudessaan kaupungin omistuksessa.

Taseyksikön tulot muodostuvat maanmyyntituloista ja maanvuokratuloista. Menot liittyvät alueen infran toteuttamiseen. Vuonna 2020 perustetut kiinteistöyhtiöt siirretään taseyksikön omaisuudeksi.

Kaupunginjohtajan esityksen käsittely

Kaupunginhallitus jätti asian pöydälle 2.11.2020 ja pyysi siitä valtuuston neuvottelutoimikunnan lausunnon siten, että asia voidaan käsitellä kaupunginhallituksen kokouksessa 23.11.2020.

Pöydällä olon aikana valtuuston neuvottelutoimikunta on käsitellyt kaupunginjohtajan ehdotusta talousarvioksi ja -suunnitelmaksi neljässä kokouksessa ja päätynyt liitteenä olevaan sopimukseen ja neuvottelutulokseen, jonka sopimuksen allekirjoittaneet valtuustoryhmien neuvottelijat hyväksyivät. Neuvottelutulos lisää taloussuunnitelmakaudella 2021-2023 käyttötalouden menoja 12,6 milj. euroa sekä lisää investointimenoja 0,5 milj. euroa. Muutokset katetaan lisäämällä talousarviolainoja 2021 - 2023 yhteensä 15 milj. eurolla.

Neuvottelusopimukseen sisältyy 35 pöytäkirjamerkintää, joita neuvottelutoimikunta edellyttää seurattavan vuoden 2021 aikana.

Kaupunginjohtaja esittää tehtäväksi taloussuunnitelmaehdotukseen neuvottelutuloksen mukaiset muutokset. Talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta on pyydetty henkilöstötoimikunnan lausunto. Henkilöstötoimikunta on käsitellyt suunnitelmaehdotusta 11.11.2020 ja merkinnyt ehdotuksen tiedokseen

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Mäkelä Jukka

Kaupunginhallitus hyväksyy talousarviokirjan liitteelle 1 sisältyvät talousarvion noudattamista koskevat ohjeet ja ehdottaa, että valtuusto

1

hyväksyy liitteenä olevan talousarviokirjan mukaisesti vuoden 2021 talousarvion ja taloussuunnitelman liitteineen,

2

hyväksyy liitteeltä ilmenevät päätösehdotukset valtuutettujen raha-asia-aloitteisiin ja toteaa aloitteet loppuun käsitellyiksi,

3

oikeuttaa kaupunginjohtajan korvaamaan talousarvioon merkityn peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahaston tuottojen 15 milj. euron käytön vastaavan suuruisella lainanotolla, jos lainanotto on edullisempaa kuin rahastojen käyttö,

4

oikeuttaa teknisen lautakunnan jatkamaan vuoden 2020 talousarviossa erikseen nimettyjen keskeneräisiksi jäävien kiinteiden rakenteiden ja laitteiden rakentamista tai rakennuttamista niille aiemmin osoitettujen kokonaismäärärahojen rajoissa,

5

oikeuttaa konsernihallinnon tekemään talousarvioon ja taloussuunnitelmaan valtuustokäsittelystä aiheutuvat sekä muut talousarvion oikeellisuutta, informatiivisuutta tai kieliasua parantavat muutokset ja tarkennukset, jotka eivät poikkea hyväksytyyn talousarvion ja taloussuunnitelman sisällöstä, eivätkä oleellisesti muuta tuloslaskelman tilikauden tulosta eikä rahoitusosaa.

6

perustaa Urheilupuiston taseyksikön.

Käsittely

Esittelijän kokouksessa tekemät muutokset on huomioitu pöytäkirjassa.

Ahlfors teki seuraavan lisäsehdotuksen:

1

hyväksyy liitteenä olevan talousarviokirjan mukaisesti vuoden 2021 talousarvion ja taloussuunnitelman liitteineen (1, 2 ja 3), Liite 3

- Vanhusten palvelut +500 000 euroa
- Vammais- ja vanhuspalvelut +1 milj. euroa
- Terveyspalvelut – terveyskeskusmaksujen poistoon +2,3 milj. euroa
- Mielenterveys- päihdepalveluihin 5 vakanssia + 235 000 euroa
- Perhe- ja sosiaalipalvelut – perhesosiaalityöhön 2 vakanssia + 300 000 euroa
- Lastensuojelun jälkihuollon lisääntyvään palveluntarpeeseen vastaamiseksi + 200 000 euroa
- Lastensuojelun avopalvelussa palvelutason ja asiakasmäärien turvaamiseksi + 300 000 euroa
- Suun terveydenhoidon palvelutason säilyttämiseen + 1 milj. euroa

- Taiteen perusopetukseen + 100 000 euroa
- Oppilaskohtaisen avustajaresurssin määrä 2019 tasolla pitämiseksi + 800 000 euroa
- Perusopetuksen jakotuntien säilyttämiseksi + 3 milj. euroa
- Perusopetuksen suomenkieliseen perusopetukseen + 300 000 euroa
- Suomenkielisen lukio-opetuksen opiskelijamäärään + 531 000 euroa
- Suomenkieliseen iltapäivätoimintaan (400t) ja ruotsinkieliseen (200t) + 600 000 euroa
- Perusopetuksen ruotsinkieliseen perusopetukseen + 400 000 euroa
- Seurojen vuokra- ja toiminta-avustuksiin + 200 000 euroa
- Puisto/kouluruokailun pilotointi kesän ajaksi + 70 000 euroa
- Tyttöjen talon toimintaan + 50 000 euroa
- Kirjastoverkon, kirjastopalveluiden laadun ja aineistolaadun säilyttämiseksi + 1 milj. euroa
- Karatalon toiminnan jatkumiseksi + 190 000 euroa
- Rantaraitin toteuttamisen jatkamiseen Nuottaniemessä + 1,5 milj. euroa
- Yhteensä: 14,576

Perustelut: Liitteen 3 mukaiset lisäykset tulevat neuvottelusopimuksen päälle. Tällöin yhteissummaksi tulee 0,25% veronkorotuksen mukainen euromäärä. Tällä pyrimme näyttämään, mitä vaikutusta (mm.) maltillisella veronkorotuksella olisi.

Juvonen teki seuraavan muutosehdotuksen:

Perussuomalaiset esittävät vuoden 2021 talousarvioon seuraavia muutoksia. 38- 03 Nuoriso- ja liikuntatoimi, +150, Nuorisokesäsetelit, Mikäli viime kesänä 2020 jäi kesäseteleitä käyttämättä, on se johtunut todennäköisesti koronavirusepidemian aiheuttamista runsaista muutoksista nuorten työllistymiseen. Yritykset eivät ole palkanneet nuoria töihin, vaan nuoret ovat menettäneet jo sovitutkin kesätyöt. Ensi vuoden osalta on varauduttava seteleiden lisääntyneeseen tarpeeseen.

X3 - 20 Investointiohjelma, Katujen uudelleen päällystäminen +5000.

25 - 04 Terveyspalvelut, Suolistosyöpäseulontojen aloitus ja laajentaminen, +350 Sanna Marinin hallitusohjelmaan on kirjattu ennaltaehkäisyn edistämiseksi ja kansanterveyden vahvistamiseksi seulontaohjelman laajentaminen muun muassa suolistosyöpiin. Espoo voisi toimia edelläkävijänä ja varata tähän resursseja jo vuodelle 2021.

06 - 01 Taloudellisesti kestävä Espoo - ohjelma, poistetaan työllisyyden kuntakokeilu -1500.

09 - 01 Espoo konsernin talous, kaupunkirata, Espoo ei lähde mukaan kaupunkirataan - 2000, perustelut mm se, että Kauniainen ei hyväksynyt kaupunkirataa koskevaa sopimusta alkuperäisessä muodossa, vaan on osallistumassa vain suunnittelukustannuksiin. Riski kaupunkiradan kustannusten kasvusta on liian suuri Espoolle.

Perussuomalaiset esittää, että Espoon tulee tehdä kaikkensa niissä neuvotteluissa, joissa käydään keskustelua kuntien välisistä verotulojen tasauksista ja valtionosuuksista. Näissä tulee huomioida Espoon kasvu ja vieraskielisen väestön määrä. Vuonna 2019 Espoon väestön kasvusta 4111 henkeä eli 67,4 % oli vieraskielisiä. Perussuomalaiset esitykset eivät ole tässä vielä täysin tasapainoitettuja, mutta valtuustossa tuomme esiin lisää toimia, joilla voimme parantaa espoolaisten asukkaiden tilannetta.

Ensi vuoden budjettiin on mahdollista saada säästöjä muun muassa maahanmuuttoon liittyvistä kuluista.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi Ahlforsin ja Juvosen ehdotusten raukeavan kannattamattomana.

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin.

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 02.11.2020 § 357

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Mäkelä Jukka

Kaupunginhallitus hyväksyy talousarviokirjan liitteelle 1 sisältyvät talousarvion noudattamista koskevat ohjeet ja ehdottaa, että valtuusto

1

hyväksyy liitteenä olevan talousarviokirjan mukaisesti vuoden 2021 talousarvion ja taloussuunnitelman liitteineen,

2

hyväksyy liitteeltä ilmenevät päätösehdotukset valtuutettujen raha-asia-aloitteisiin ja toteaa aloitteet loppuun käsitellyiksi,

3

oikeuttaa kaupunginjohtajan korvaamaan talousarvioon merkityn peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahaston tuottojen 15 milj. euron käytön vastaavan suuruisella lainanotolla, jos lainanotto on edullisempaa kuin rahastojen käyttö,

4

oikeuttaa teknisen lautakunnan jatkamaan vuoden 2020 talousarviossa erikseen nimettyjen keskeneräisiksi jäävien kiinteiden rakenteiden ja laitteiden rakentamista tai rakennuttamista niille aiemmin osoitettujen kokonaismäärärahojen rajoissa,

5

oikeuttaa konsernihallinnon tekemään talousarvioon ja taloussuunnitelmaan valtuustokäsittelystä aiheutuvat sekä muut talousarvion oikeellisuutta, informatiivisuutta tai kieliasua parantavat muutokset ja tarkennukset, jotka eivät poikkea hyväksytyyn talousarvion ja taloussuunnitelman sisällöstä, eivätkä oleellisesti muuta tuloslaskelman tilikauden tulosta eikä rahoitusosaa.

6

perustaa Urheilupuiston taseyksikön.

Käsittely

Puheenjohtaja Partasen kannattamana ehdotti, että kaupunginhallitus jättää vuoden 2021 talousarvion ja taloussuunnitelman hyväksymisen

pöydälle ja pyytää siitä valtuuston neuvottelutoimikunnan lausunnon siten, että asia voidaan käsitellä kaupunginhallituksen kokouksessa 23.11.2020.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko puheenjohtajan ehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen hyväksyneen sen.

Päätös

Kaupunginhallitus jättää vuoden 2021 talousarvion ja taloussuunnitelman hyväksymisen pöydälle ja pyytää siitä valtuuston neuvottelutoimikunnan lausunnon siten, että asia voidaan käsitellä kaupunginhallituksen kokouksessa 23.11.2020.

Päätöshistoria